

INSERT YOUR PICTURE(S) IN THIS CELL

Externe Veiligheidsbeleid

Kampen IJsselsterk Veilig

Gemeente Kampen

Vastgesteld 29 maart 2007
Definitieve versie

HASKONING NEDERLAND B.V.
MILIEU

Colosseum 3
Postbus 26
7500 AA Enschede
+31 (0)53 483 01 20 Telefoon
+31 (0)53 432 27 85 Fax
info@enschede.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel	Externe Veiligheidsbeleid Kampen IJsselsterk Veilig
Verkorte documenttitel	EV-beleid gemeente Kampen
Status	Definitief
Datum	29 maart 2007
Projectnaam	EV-beleid gemeente Kampen
Projectnummer	9S0717
Opdrachtgever	Gemeente Kampen
Referentie	9S0717/R005/EARE/Ensc

Auteur(s)	E. Arends
Collegiale toets	S. van de Bilt
Vrijgegeven door	E. Arends

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
SAMENVATTING	1
1 INLEIDING	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doelstelling	9
1.3 Aanpak	9
1.4 Leeswijzer	11
2 GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID	12
2.1 Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?	12
2.2 Begrippen in het externe veiligheidsbeleid	12
2.3 Landelijke normen voor risico	13
2.4 Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid	14
3 RISICOPROFIEL GEMEENTE KAMPEN	16
3.1 Risicobronnen	16
3.2 Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief	18
3.3 Indeling in typen gebieden	19
3.4 Taakuitvoering en werkprocessen	20
4 VISIE EN AMBITIE GEMEENTE KAMPEN	22
4.1 Visie op externe veiligheid	22
4.2 Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid	22
4.3 Externe veiligheidsambities gemeente Kampen	23
4.4 Effectbenadering	29
4.5 Risicocommunicatie	29
5 UITVOERING	30
5.1 Van ambities naar acties	30
5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	31
5.2.1 Incidentele en structurele taken	31
5.2.2 Risico-inventarisatie en risicosignalering	32
5.2.3 Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden	32
5.2.4 Inbedding van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten	33
BIJLAGEN	
1. Gehanteerde begrippen en afkortingen	
2. Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving	
3. Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid	
4. Signaleringskaart en Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief	
5. Uitvoeringsprogramma, inclusief toelichting	
6. Drempelwaardenlijst IPO-VNG	
7. Overzicht huidige stationaire risicobronnen (december 2006)	

SAMENVATTING

De gemeente Kampen wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. Om die verantwoordelijkheid in te vullen heeft de gemeente Kampen extern veiligheidsbeleid geformuleerd. Doel van het externe veiligheidsbeleid is om duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Kampen aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Door het externe veiligheidsbeleid zal het voldoen aan wet- en regelgeving makkelijker worden en kan een consequente aanpak worden gegarandeerd.

Wat is externe veiligheid?

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich voor rondom zowel risicovolle inrichtingen, transportassen of buisleidingen waarover respectievelijk waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd. De normen voor externe veiligheid zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving en beleidsnota's. Invulling geven aan wettelijke verplichtingen en beleid vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid. Dit betekent dat ondermeer nadere invulling wordt gegeven aan de omgang met groepsrisico¹ en plaatsgebonden risico².

Waarom externe veiligheidsbeleid?

Een aantal rampen met gevaarlijke stoffen in binnen- en buitenland hebben tot gevolg gehad dat externe veiligheid een belangrijk thema is geworden. Vanuit de gedachte dat rampen moeten en kunnen worden voorkomen zijn beleid en wet- en regelgeving rondom externe veiligheid sterk veranderd. Allerhande door de Rijksoverheid opgestelde nota's, circulaire's, wetten en besluiten maken duidelijk dat vooral gemeenten voor een belangrijke opgave staan. De nieuwe door de Rijksoverheid gestelde risiconormen geven de gemeenten de mogelijkheid om binnen kaders, voor de bescherming van groepen burgers (groepsrisico) en individuele burgers (plaatsgebonden risico) een eigen beleid te voeren. Dit heeft gevolgen voor allerlei gemeentelijke taken gerelateerd aan ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht, etc.

Er zijn vele redenen om de gemeentelijke beleidsruimte bij de omgang met externe veiligheid te benaderen vanuit één gemeentelijke visie. De belangrijkste staan hieronder weergegeven:

- Zorg dragen voor één duidelijke aanpak vanuit alle gemeentelijke taken.
- Tijdige afstemming met alle betrokkenen.
- Afstemming met de (ruimtelijke en economische ontwikkelingen) welke de gemeente nastreeft.
- Efficiency: een externe veiligheidsbeleid zorgt er voor dat al veel belangrijke informatie bekend is en besluiten sneller kunnen worden genomen.

¹ Het **groepsrisico** (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de cumulatieve kans op overlijden op de verticale as.

² Bij het **plaatsgebonden risico** (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Risicosituatie gemeente Kampen

Risicobronnen bestaan uit risicovolle inrichtingen en transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Uit een inventarisatie blijkt dat zich in Kampen relatief weinig risicobronnen bevinden (zie bijlage 7 en de signaleringskaart in bijlage 4). De gemeente Kampen kent voor wat betreft risicobronnen³ enkele BEVI-inrichtingen en een aantal bedrijven die vallen valt onder de Drempelwaardenlijst. Er zijn 8 BEVI-inrichtingen, waaronder 6 LPG-tankstations, en 8 inrichtingen die vallen onder de drempelwaardelijst (voor de uitleg van begrippen zie bijlage 1). Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over weg, spoor, water en buisleiding. De gemeente heeft in 2001 een routing voor het wegvervoer van gevaarlijke stoffen vastgesteld. Ook ontheffingsroutes zijn bepaald.

Op basis van de uitgevoerde inventarisatie is geconstateerd dat binnen de gemeente Kampen geen grote knelpunten aanwezig zijn voor wat betreft de bescherming van individuele burgers (plaatsgebonden risico). Wel zijn een aantal situaties aanwezig met een verhoogd risico voor groepen (groepsrisico). Daarnaast vormt de ligging van de bestaande transportassen en buisleidingen wel een aandachtspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Consequenties externe veiligheidsbeleid voor bestaande situaties

Bij bestaande situaties⁴ is het niet altijd mogelijk om de uitgangspunten en ambities toe te passen. Voor bestaande situaties geldt dat deze worden geaccepteerd indien ze voldoen aan de wettelijke grens- en richtwaarden. Indien niet aan wettelijke grenswaarden wordt voldaan dient naar een (snelle) oplossing van de situatie gezocht te worden. Bron- en effectmaatregelen lopen daarbij vooruit op saneringsinstrumenten. Bij een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico in bestaande situaties dienen de hulpdiensten bijzondere aandacht te besteden aan de voorbereiding op een eventuele calamiteit (eventueel wordt de regionale brandweer om advies gevraagd).

Wijze van uitvoering externe veiligheidstaken

De externe veiligheidstaken ter voorkoming of beheersing van risico's gerelateerd aan het omgaan met gevaarlijke stoffen worden bepaald door wat wettelijk is voorgeschreven en hetgeen de gemeente aanvullend daarop in haar externe veiligheidsbeleid op zich heeft genomen. Kennis op het gebied van externe veiligheid (EV) is binnen de gemeente vooral aanwezig bij de afdeling Milieu & Reiniging, die ook de meeste EV-taken op dit moment uitvoert. Voor de afdeling Ruimte & Economie wordt de betrokkenheid met EV wel steeds groter, gezien de gevolgen die EV-regels kunnen hebben op ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden. De interne afstemming en samenwerking tussen Milieu, de brandweer en Ruimte & Economie is over het algemeen goed. Uit de analyse van huidige EV-taakuitvoering komt een aantal verbeterpunten naar voren die als acties in het uitvoeringsorgaan opgenomen zijn.

³ Onder **risicobronnen** worden in dit document verstaan: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen en inrichtingstypen weergegeven in bijlage 5 (IPO-VNG-drempelwaardentabel).

⁴ Voor het onderscheid tussen bestaande en nieuwe situaties wordt uitgegaan van de definities uit het BEVI. Hierbij geldt in grote lijnen dat sprake is van een nieuwe situatie indien een Wet milieubeheervergunning dient te worden aangevraagd waarin het risicoaspect een rol speelt, of wanneer een (bestemmingsplan)procedure in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening gevoerd wordt.

Beleidskeuzes gemeente Kampen

De gemeente Kampen streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Daartoe conformeert de gemeente Kampen zich aan haar wettelijke verplichtingen. Daar waar de gemeente als bevoegd gezag een beoordelingsvrijheid heeft maakt zij in dit beleidsdocument keuzes op het gebied van externe veiligheid. Die keuzes hebben de vorm van algemene uitgangspunten en gebiedsgerichte ambities. Onderstaand staan de zes beleidskeuzes weergegeven.

1. Scope

Het is belangrijk duidelijk vast te stellen welke risicobronnen onder het beleid zullen vallen.

Door de gemeente Kampen is er voor gekozen om het externe veiligheidsbeleid van toepassing te laten zijn op zowel BEVI-inrichtingen, vervoer van gevaarlijke stoffen en inrichtingen die vallen onder de drempelwaardenlijst gehanteerd in het kader van het RRGs.

2. Gebiedsindeling

Niet in alle gebieden zijn risico's even acceptabel. Het te accepteren risiconiveau is afhankelijk van ontwikkelingswensen en verschilt per gebied. Hierdoor is het externe veiligheidsbeleid mede afhankelijk van het bestaande risiconiveau en de ontwikkelingswensen die de gemeente heeft voor een gebied. Om het externe veiligheidsbeleid af te stemmen is uitgegaan van de op de ontwikkelingswensen van de gemeente Kampen. Deze zijn hieronder kort samengevat:

De gemeente Kampen wil een duidelijke toename van de bedrijvigheid bereiken, maar zet zeker niet alleen in op de zwaardere industrie. De gemeente wil juist ook meer hoogwaardige bedrijvigheid en dienstverlening aantrekken en ontwikkelen. Voor risicovolle industriële bedrijven dient ruimte geboden te worden, echter zonder dat zij de komst van hoogwaardige bedrijven belemmeren. Een groot ruimtebeslag door risicocontouren die de vestiging van kantoren en dergelijke onmogelijk maakt, is in veel gebieden binnen Kampen daarom niet gewenst.

Op basis van de ontwikkelingswensen is er door de gemeente Kampen voor gekozen om een viertal gebieden te onderscheiden, namelijk:

- Woongebieden, waar een hoog veiligheidsniveau is gewenst en geen uitbreiding van bestaande- of introductie van nieuwe risicobronnen is toegestaan;
- Bedrijventerreinen, waar beperkt plaats is voor risicovolle bedrijven;
- Industrierterreinen, waar zwaardere industrieën en risicobedrijven (onder voorwaarden) zijn toegestaan;
- Overig gebied, waar risicobronnen (onder voorwaarden) worden toegestaan.

Uit bijlage 4 blijkt de afbakening van de gebieden.

3. Plaatsgebonden risico⁵

De wet- en regelgeving voor wat betreft het plaatsgebonden risico verplicht een gemeente om invulling te geven aan een tweetal aspecten, namelijk:

- Het wel/niet toestaan van beperkt kwetsbare objecten binnen de PR-contour.
- Het al dan niet introduceren van risicobronnen binnen een bepaald gebied.

Voor wat betreft de bovengenoemde aspecten kiest de gemeente Kampen in nieuwe situaties voor de volgende uitgangspunten per gebiedstype:

Woongebieden:

- *Geen nieuwe risicobronnen introduceren in woongebieden;*
- *Geen beperkt kwetsbare objecten toestaan binnen PR-contour (10-6).*

Bedrijventerreinen, industrieterreinen, overig gebied

- *Binnen een bestaande PR contour (10-6) zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten eventueel gemotiveerd toegestaan waarbij onder meer aandacht is voor de mogelijkheden van de aanpak van de risicobron, geschikte alternatieve locaties alsmede beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van incidenten.*
- *De PR contour (10-6) dient binnen inrichtingsgrens te blijven. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR contour:*
 - *door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is, en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zijn of zullen worden.*

Bovenstaande keuze van de gemeente Kampen heeft pas betekenis bij toekomstige situaties. Het is dus niet zo dat huidige situaties aangepakt dienen te worden op basis van deze keuzes. Wel heeft deze keuze als gevolg dat bestaande risicobronnen zich niet meer onbeperkt kunnen uitbreiden in de omgeving van woonwijken en andere te beschermen locaties.

4. Groepsrisico⁶

De wet verplicht de gemeente Kampen om bij besluiten over nieuwe situaties het groepsrisico (GR) te verantwoorden. Hiertoe dient een aantal vragen te worden beantwoord en daarbij dient de oriënterende waarde van het GR te worden betrokken.

Het al- dan niet accepteren van een verhoogd risico voor een groep mensen is een afweging die de wetgever bij de gemeente heeft neergelegd. Het is hierbij van belang dat vanuit alle gemeentelijke taakvelden consequent eenzelfde afweging wordt gemaakt. Om deze verantwoordingsplicht te vereenvoudigen en een consequente aanpak te garanderen worden in het beleid alvast de volgende twee vragen beantwoord:

1. Hoe wordt omgegaan met een stijging van het groepsrisico?
2. Hoe wordt omgegaan met een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico?

⁵ Bij het **plaatsgebonden risico** (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

⁶ Het **groepsrisico** (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de kans op overlijden op de verticale as.

Afhankelijk van het gebied is een toename van het groepsrisico meer of minder toelaatbaar. Beperking van risico's wordt bereikt door een stijging van het groepsrisico niet toe te laten of de stijging te begrenzen tot de oriënterende waarde (voordeel). Dit leidt dan wel tot een beperking van ontwikkelingsmogelijkheden (nadeel).

Voor wat betreft het groepsrisico kiest de gemeente Kampen in nieuwe situaties voor de volgende uitgangspunten per gebiedstype:

Woongebieden:

- *toename van het groepsrisico door risicobronnen wordt niet toegestaan;*
- *toename van het groepsrisico door uitbreiding kwetsbare functies wordt geaccepteerd mits:*
 - *invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI en*
 - *de risicobron actief wordt benaderd ten einde de risico's zo mogelijk te minimaliseren;*
 - *de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd. Een overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt daarbij alleen geaccepteerd als mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen.*

Bedrijventerreinen en overig gebied:

- *Het invloedsgebied van een risicobron mag niet over woongebieden vallen.*
- *Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:*
 - *invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.*
 - *de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd. Een overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt daarbij alleen geaccepteerd als mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen.*

Industriegebieden:

- *Invloedsgebied van een risicobron mag niet over een woongebied vallen.*
- *Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:*
 - *invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI;*
 - *de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd waarvan met een goede verantwoording afgeweken kan worden.*

Bovenstaande keuze van de gemeente Kampen heeft pas betekenis bij toekomstige situaties. Het is dus niet zo dat huidige situaties aangepakt dienen te worden op basis van deze keuzes. Wel heeft deze keuze als gevolg dat bestaande risicobronnen zich niet meer onbeperkt kunnen uitbreiden in de omgeving van woonwijken en andere te beschermen locaties.

5. Effectbenadering

Risicobronnen die voldoen aan de eisen voor het plaatsgebonden risico en verantwoording van het groepsrisico kunnen bij een calamiteit wel schadelijke en letale (dodelijke) effecten voor de mens veroorzaken. Ook in een dergelijke situatie wil de gemeente Kampen nagaan wat de mogelijke effecten zijn en of beperking, beheersing en bestrijding mogelijk is.

De gemeente Kampen kiest er voor om bij het vaststellen van bestemmingplannen, het verlenen van vrijstellingen en vergunningen en bij het houden van toezicht specifiek aandacht te geven aan:

- *De exacte locatie van (mogelijk toekomstige) risicobronnen in relatie tot de ruimtelijke ordening in de omgeving (bestaande en geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten, dichtheid van de bebouwing/ aantal mensen per hectare).*
- *De effecten die kunnen optreden in geval van een calamiteit, als aanvulling op het beschouwen van de risico's.*
- *De mogelijkheden voor inzet van hulpdiensten (gemeentelijke brandweer, geneeskundige dienst en politie) in termen van bereikbaarheid, bestrijdbaarheid en capaciteit.*
- *De mogelijkheden voor het treffen van aanvullende maatregelen en het verhogen van de zelfredzaamheid (bijvoorbeeld door goede alarmering en vluchtwegen).*
- *Eventuele mogelijke aanvullende maatregelen welke op basis van de voortgang van de stand der techniek met betrekking tot de risicobron kunnen worden opgelegd in de vergunning of als aanvullende voorschriften.*

6. Risico-communicatie

Het is een wettelijke plicht om burgers actief te informeren over de externe veiligheidsrisico's. De gemeente Kampen heeft er voor gekozen om dit op de volgende wijze in te vullen:

Voor wat betreft de communicatie aan de burgers zal de gemeente Kampen naast bekendmaking van het externe veiligheidsbeleid door dit ter inzage te leggen voor inspraak, in algemene zin communiceren over de risico's in de gemeente en doorverwijzen naar de provinciale risicokaart. In voorkomende gevallen zal ook specifieke risicocommunicatie met burgers omtrent risicobronnen plaatsvinden. Daarnaast wordt een landelijke folder over risico's verspreid en zal jaarlijks via de gemeentegids worden gecommuniceerd.

Realisatie van uitgangspunten en ambities

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en de kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De gemeente Kampen zal het gewenste veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken

Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.

- Structurele taken

Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Kampen moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het uitvoeringsprogramma. Dit programma is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat door wetgeving en gekozen uitgangspunten en ambities wordt vereist.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Een aantal rampen met gevaarlijke stoffen in binnen- en buitenland hebben nog eens aangetoond dat een maatschappij zonder risico's niet bestaat. Maar zulke incidenten onderstrepen ook dat we die risico's tot op zekere hoogte kunnen en moeten beheersen. Vanuit die ontwikkelingen is 'externe veiligheid' (EV) een belangrijk landelijk thema geworden.

Beleid en wet- en regelgeving rondom externe veiligheid hebben de afgelopen jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Hoewel nieuwe ontwikkelingen nog niet allemaal uitgekristalliseerd zijn, is duidelijk dat gemeenten voor een belangrijke opgave staan.

Toepassing van landelijk EV-beleid en wet- en regelgeving vraagt om kennis, capaciteit, vaardigheden en niet in de laatste plaats om integraal werken: weinig andere onderwerpen brengen met name de disciplines milieu en ruimte zo dicht bij elkaar als het onderwerp externe veiligheid. Uitvoering van EV-taken vraagt om professionele inbreng van de afdelingen: ruimtelijke ordening, milieu, brandweer, verkeer & vervoer, communicatie, economische zaken en grondgebied, openbare orde & veiligheid.

Absolute veiligheid kan nimmer worden gegarandeerd. Alleen door risico's tijdig te identificeren, bronmaatregelen te treffen en vervolgens voldoende afstand tussen risicobronnen en burgers te creëren, kan de veiligheid worden verhoogd. Om in staat te zijn risico's tijdig te identificeren, dient geïnvesteerd te worden in kennisvergarig en -uitwisseling binnen de gemeentelijke organisatie. Om voldoende afstand te creëren tussen risicobronnen en burgers, dienen duidelijke keuzes te worden gemaakt omtrent de locaties van ondermeer woningen, scholen, winkels, kantoren en recreatie in relatie tot risicovolle vormen van bedrijvigheid en transport.

Waarom externe veiligheidsbeleid?

De nieuwe door de Rijksoverheid gestelde risiconormen geven de gemeenten de mogelijkheid om binnen kaders, voor de bescherming van groepen burgers (groepsrisico) en individuele burgers (plaatsgebonden risico) een eigen beleid te voeren. Dit heeft gevolgen voor allerlei gemeentelijke taken gerelateerd aan ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht, etc.

Wat is externe veiligheid?

Bepaalde maatschappelijke activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Het gaat daarbij om de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (bijv. vuurwerk, LPG en munitie) en het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd.

Er zijn vele redenen om de gemeentelijke beleidsruimte bij de omgang met externe veiligheid te benaderen vanuit één gemeentelijke visie. De belangrijkste staan hieronder weergegeven:

- Zorg dragen voor één duidelijke aanpak vanuit alle gemeentelijke taken.
- Tijdige afstemming met alle betrokkenen.
- Afstemming met de (ruimtelijke en economische ontwikkelingen) welke de gemeente nastreeft.
- Efficiency: een externe veiligheidsbeleid zorgt er voor dat al veel belangrijke informatie bekend is en besluiten sneller kunnen worden genomen.

Niet onvermeld mag blijven het Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel (MEVO)2007-2010. Dit MEVO subsidieert de totstandkoming van gemeentelijk EV-beleid en heeft de gemeente Kampen een helpende hand geboden bij de realisatie van dit beleidsplan.

1.2 Doelstelling

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om een toetsbaar kader aan te bieden dat duidelijk maakt welke externe veiligheidsrisico's er in de gemeente Kampen zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Het toetsbare kader voorkomt afwegingen en besluiten op ad hoc basis en brengt consistentie door heldere uitgangspunten en reële ambities. De gemeente neemt bij besluiten in het kader van vergunningverlening en ruimtelijke ordening het in dit document weergegeven externe veiligheidsbeleid in acht. De uitgangspunten uit deze visie worden verder toegepast bij alle gemeentelijke activiteiten en ontwikkelingen waarbinnen externe veiligheid een rol speelt (o.a. vergunningverlening en handhaving, routing, ruimtelijk beleid, rampenbestrijding en risicocommunicatie).

De gemeente streeft naar een beheersbare externe veiligheidssituatie, waarbij:

1. De externe veiligheidsrisico's binnen de gemeente goed in beeld zijn gebracht en ambtenaren en bestuurders zich bewust zijn van de aanwezige risico's.
2. Een zorgvuldige afweging plaatsvindt tussen nut en noodzaak van nieuwe ontwikkelingen en hun gevolgen voor externe veiligheid.
3. Door middel van beleidsuitvoering en handhaving wordt gezorgd voor de beheersbaarheid van bestaande en toekomstige externe veiligheidsrisico's.
4. Communicatie met de burger plaatsvindt over de aanwezige risico's en de te volgen gedragsrichtlijn in geval van een calamiteit.

1.3 Aanpak

Voor de wijze van totstandkoming van het EV-beleidsplan is gekozen voor:

- Vroege en tussentijdse bestuurlijke betrokkenheid: te vormen beleid kan alleen rekenen op bestuurlijke acceptatie als de betreffende bestuurders de te volgen koers (blijven) onderschrijven.
- Een multidisciplinaire gemeentelijke aanpak: zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau is vanuit verschillende disciplines een wezenlijke bijdrage aan het beleidsplan geleverd.
- Breed draagvlak: door te werken met een werkgroep die niet alleen multidisciplinair is maar waarin ook de mensen zitten 'die het moeten doen' mag het EV-beleid rekenen op voldoende draagvlak. Extern draagvlak is in het bijzonder gezocht bij de regionale brandweer die gevraagd is het concept beleid te becommentariëren.

De stappen om dit beleidstuk tot stand te brengen laten zich in het kort als volgt omschrijven:

1. Startbijeenkomst
2. Inventarisatie
3. Interviews taakuitoefening
4. Beleidsvorming
5. Opstellen uitvoeringsprogramma
6. Ter inzage legging en inspraak
7. Vaststelling door de Raad
8. Bekendmaking beleid
9. Uitvoering

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een algemene introductie op het begrip externe veiligheid en biedt inzicht in zowel de wettelijke als de wenselijke onderdelen van externe veiligheidsbeleid. In hoofdstuk 3 wordt specifiek ingegaan op de aard en omvang van de externe veiligheidsproblematiek binnen de gemeentegrenzen van Kampen. Hoofdstuk 4 bevat de gemeentelijke ambities op het gebied van externe veiligheid. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de wijze waarop de in hoofdstuk 4 beschreven ambities kunnen worden gerealiseerd.

2 GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID

2.1 Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor rondom risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen waarover c.q. waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Door te investeren in veiligheidsmaatregelen, het aantal risicobronnen te beperken en de inrichting van de omgeving van risicobronnen aan te passen, wordt de veiligheid zo optimaal mogelijk gemaakt. Het volledig wegnemen van alle veiligheidsrisico's is echter niet betaalbaar, niet praktisch uitvoerbaar en botst met het optimaal benutten van de beschikbare ruimte.

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De onderlinge samenhang van de gemaakte afwegingen van verschillende taakvelden is hierbij van cruciaal belang. Hiertoe is een overkoepelend en samenhangend kader noodzakelijk, waarin het externe veiligheidsbeleid voorziet.

2.2 Begrippen in het externe veiligheidsbeleid

De mate van risico is afhankelijk van twee aspecten, namelijk de kans op en het mogelijke effect van een ongeval. Onder de kans verstaan we de mogelijkheid dat zich een situatie voordoet waarbij in bijvoorbeeld een opslag van gevaarlijke stoffen een grote brand ontstaat. Aan de hand van ervaringscijfers en modellen is het mogelijk om een dergelijke kans te berekenen. Onder de effecten verstaan we binnen de externe veiligheidswetgeving uitsluitend het aantal dodelijke slachtoffers van een ongeval, bijvoorbeeld het aantal personen dat bij een grote brand in een opslag van gevaarlijke stoffen wordt blootgesteld aan dodelijke concentraties van gevaarlijke dampen. Dat daarnaast ook een groot aantal gewonden kunnen vallen wordt in de risiconorm niet meegenomen. Uiteraard is dit aantal gewonden voor de hulpdiensten (bijvoorbeeld brandweer, ambulancediensten, etc.) wél erg relevant. In Nederland worden twee maten gehanteerd voor het risico, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de cumulatieve kans op overlijden op de verticale as.

2.3 Landelijke normen voor risico

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een norm gesteld moet worden voor de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grens-, richt- en oriënterende waarden gesteld. De normen voor de toegestane risico's als gevolg van ongevallen met gevaarlijke stoffen zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving⁷.

Plaatsgebonden risico (PR)

De normering voor het plaatsgebonden risico is afhankelijk van de aard van het te beschermen object. Hierbij wordt in wet- en regelgeving onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. De norm voor kwetsbare objecten (zoals woningen, ziekenhuizen e.d.) is een grenswaarde (hieraan moet worden voldaan). De norm voor beperkt kwetsbare objecten (zoals kleinere kantoorgebouwen of bedrijfsgebouwen) is een richtwaarde (hieraan moet zoveel mogelijk worden voldaan en afwijking van deze waarde dient goed gemotiveerd te worden).

Grenswaarde en richtwaarde

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico voor kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.
De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.

Dus: de kans dat een (denkbeeldig) persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend) dodelijk verongelukt door een bedrijfs- of transportongeval, mag niet groter zijn dan eens in de miljoen jaar (dat is 10^{-6} per jaar).

Groepsrisico (GR)

Voor het groepsrisico is geen harde norm bepaald maar een oriënterende waarde vastgelegd. Dit houdt in dat hier gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een verandering van het groepsrisico is, ook al bevindt het risico zich boven of onder de oriënterende waarde, gebonden aan een verantwoordingsplicht. De oriënterende waarde voor het groepsrisico voor inrichtingen (bedrijven) is hieronder weergegeven.

Oriënterende waarde

De kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-5} per jaar
De kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-7} per jaar
De kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-9} per jaar

Dus: Hoe groter de potentiële omvang van de ramp hoe strenger de oriënterende waarde. Immers, een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met tien dodelijke slachtoffers. Dit is naar normering vertaald door aan de kans op een ramp met 100 doden een grens te stellen - de oriënterende waarde - die een factor honderd lager ligt dan voor een ramp met tien doden. Dus voor 10 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de tienduizend jaar (10^{-5}), voor 100 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de tien miljoen jaar (10^{-7}) en voor 1000 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de miljard jaar (10^{-9}).

⁷ Zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Circulaire Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (dit is de voorloper van een mogelijk nieuw te ontwikkelen wettelijk besluit transport gevaarlijke stoffen) normen voor het plaatsgebonden en groepsrisico geeft.

Kantttekeningen bij de normen voor risico's

De normen voor risico's sluiten lang niet altijd aan bij de wijze waarop burgers risico's beleven. Zo is de kans op een dodelijk verkeersongeluk voor de gemiddelde burger veel groter dan de kans om slachtoffer te worden van ramp met gevaarlijke stoffen. Toch achten veel burgers de risico's van het verkeer acceptabeler. Bovendien zijn veel risico's niet of nauwelijks te berekenen omdat er onvoldoende ervaringsgegevens beschikbaar zijn.

Beoordeling effecten

Zoals hierboven aangegeven wordt in de risiconormering alleen gekeken naar het directe aantal dodelijke slachtoffers. Ook als wordt voldaan aan de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico en aan de oriënterende waarde van het groepsrisico kan een calamiteit nog altijd zeer veel gewonden en zieken tot gevolg hebben. Daarom is het van belang om naast aandacht voor de risico's ook de mogelijke effecten te beschouwen, zodat ook de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van deze effecten aan bod komen.

Effectbenadering

Effectbenadering heeft ten doel om de als gevolg van een calamiteit te verwachten effecten in kaart te brengen en zodanig maatregelen te treffen dat deze effecten beheersbaar en bestrijdbaar zijn door de hulpdiensten.

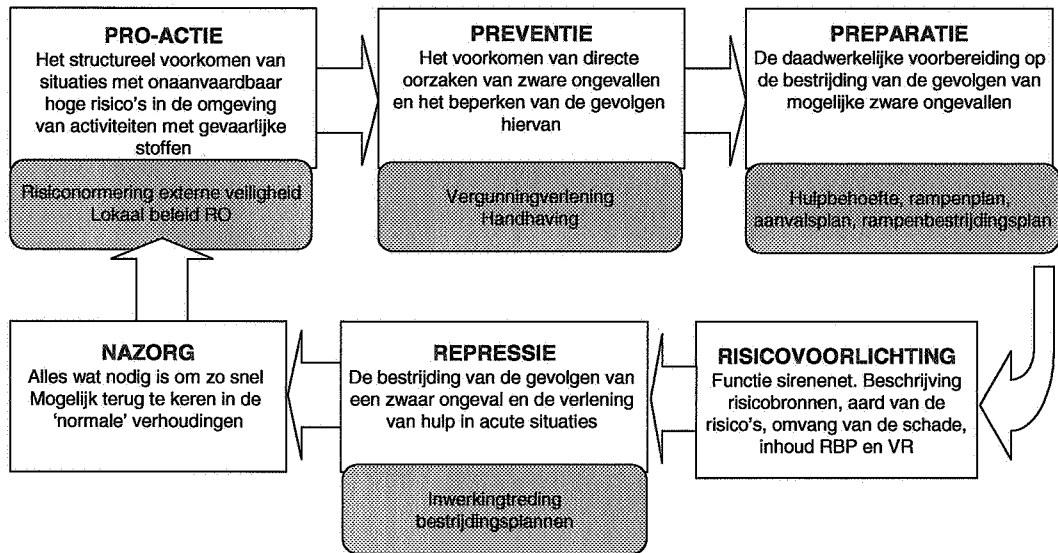
2.4

Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid

Bij het vaststellen van het eigen gemeentelijk externe veiligheidsbeleid zijn een aantal wetten en regels van belang, deze zijn in bijlage 2 gepresenteerd. Invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid. Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is in bijlage 3 weergegeven welke gemeentelijke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn.

Waar wettelijke verplichtingen ophouden ontstaat een gebied waarbinnen de gemeente voor wenselijke ontwikkelingen kan kiezen. Te denken valt hierbij aan keuzes rond de oriënterende waarde van het groepsrisico en rond richtwaarden voor het plaatsgebonden risico bij beperkt kwetsbare objecten. Bij deze keuzes is de gemeente gehouden tot degelijke motiveringen en communicatie aan haar burgers.

Ook dient er door de gemeente Kampen rekening mee te worden gehouden dat de gemeentelijke externe veiligheidstaken onderdeel zijn van de zogenaamde veiligheidsketen. In Figuur 1 is in de veiligheidsketen weergegeven hoe de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop is georganiseerd en wat de relatie is met de gemeentelijke externe veiligheidstaken.

Figuur 1: Veiligheidsketen

3 RISICOPROFIEL GEMEENTE KAMPEN

Zonder vertrekpunt is de route naar een gewenste bestemming niet uit te stippelen. Vanuit die logica is het voor het formuleren van passende gebiedsgerichte EV-uitgangspunten en –ambities dan ook een voorwaarde om inzicht te hebben in:

1. Huidige risicobronnen – welke risicovolle inrichtingen, transportassen en buisleidingen bevinden zich op het grondgebied van de gemeente en met welke risicocontouren, invloedsgebieden dan wel effectafstanden wordt daarbij gerekend? Wat is de relatie tot (beperkt) kwetsbare objecten?
2. Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief – wat is de huidige ligging van diverse gebieden in de gemeente (wonen, werken, recreëren, etc.) en wat zijn de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen voor deze gebieden? Zijn er EV knelpunten dan wel aandachtspunten vanuit deze ontwikkelingen in bijvoorbeeld grensgebieden tussen wonen en werken of in ongewenste bestemmingen in afzonderlijke gebieden?
3. Gebiedstyperingen – op basis van de beschrijving en ligging van de risicobronnen, bedrijventerreinen, woongebieden, etc. is vanuit het perspectief van externe veiligheid een indeling te maken in gebieden waarvoor het wenselijk is om een verschillend veiligheidsniveau na te streven.
4. EV taakuitvoering en werkprocessen – hoe is het gesteld met het huidige kennisniveau, de uitvoering en borging van EV-taken, de samenwerking door en tussen de verschillende gemeentelijke afdelingen, alsmede de externe afstemming met buurgemeenten, provincie en regionale brandweer?

Onderstaand wordt ingegaan op de genoemde aspecten van de gemeente Kampen als basis voor het formuleren van uitgangspunten en ambities in het volgende hoofdstuk.

3.1 Risicobronnen

Risicobronnen bestaan uit risicovolle inrichtingen en transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Onderstaand worden deze risicobronnen voor de gemeente Kampen beschreven. Vanuit de omliggende gemeenten zijn er geen risicobronnen waarvan de externe veiligheidsrisico's vallen over het grondgebied van de gemeente Kampen. Er is een signaleringskaart opgesteld waarop de risicobronnen van de gemeente Kampen zijn aangegeven, deze is in bijlage 4 opgenomen. Een meer gedetailleerd overzicht van de risicobronnen zoals deze aanwezig zijn ten tijde van het opstellen van het externe veiligheidsbeleid is opgenomen in bijlage 7.

BEVI en drempelwaardenlijst

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen heeft betrekking op een aantal nader omschreven inrichtingen namelijk op BRZO bedrijven⁸, LPG-tankstations, bedrijven met een ammoniak koelinstallatie (meer dan 400 kg ammoniak), bedrijven met een opslag

⁸ BRZO bedrijven zijn bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen.

Het BRZO stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Dergelijke bedrijven dienen onder meer over een veiligheidsbeleid en een veiligheidsbeheerssysteem te beschikken

voor gevaarlijke stoffen van meer dan 10 ton (zogenaamde CPR 15-2 bedrijven) en spoorwegemplacementen die zijn aangewezen voor het rangeren van gevaarlijke stoffen. Door middel van een ministeriële aanwijzing kunnen in de toekomst ook andere categorieën van bedrijven onder de werkingssfeer van het BEVI gebracht worden. Deze categorieën bedrijven zullen waarschijnlijk afkomstig zijn van de zogenaamde drempelwaardenlijst⁹. De drempelwaardenlijst bevat categorieën van bedrijven die over het algemeen een kleiner externe veiligheidsrisico met zich mee brengen dan de bedrijven die onder het huidige BEVI vallen.

Beslispunt scope

De gemeente heeft de beleidsvrijheid om te kiezen welke bedrijven worden geïnventariseerd, c.q. BEVI bedrijven en eventueel de bedrijven op basis van de drempelwaardenlijst. Om een volledig beeld te verkrijgen van risicobronnen kiest de gemeente Kampen ervoor om zowel de bedrijven die nu onder het BEVI vallen als de drempelwaardenlijst bedrijven te inventariseren. In bijlage 7 zijn de huidige stationaire risicobronnen in detail beschreven (momentopname december 2006), onderstaand is wordt een en ander kort samengevat.

Stationaire bronnen: bedrijven (inrichtingen volgens de Wet milieubeheer)

BEVI-inrichtingen

De gemeente Kampen kent voor wat betreft BEVI risicobronnen: zes LPG tankstations en een ammoniakkoelinstallatie. Er doen zich saneringssituaties voor van LPG-tankstations op basis van een overschrijding van de normen voor het plaatsgebonden risico (geen kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-5} of 10^{-6} contour). Wel is in een aantal gevallen een verhoogd groepsrisico aanwezig waarbij ook overschrijdingen van de oriënterende waarde voorkomen (zie bijlage 7 voor een gedetailleerde beschrijving).

Drempelwaardenlijst en overige inrichtingen

Bij de risicobronnen die vermeld zijn op de Drempelwaardenlijst en overige bedrijven die mogelijk risicovol zijn, gaat het bij de gemeente Kampen om enkele propaantanks, opslag van gevaarlijke stoffen en een houtopslag. Deze inrichtingen leveren zoals het zich nu laat aanzien geen knelpunten op voor wat betreft het plaatsgebonden en groepsrisico, nader onderzoek is in een aantal gevallen wel gewenst. Eveneens is een vuurwerkopslag van meer dan 10 ton aanwezig. Ook zijn enkele vuurwerk-verkooppunten aanwezig die voor wat betreft de opgeslagen hoeveelheid beneden de drempelwaarde blijven (minder dan 10 ton vuurwerk in opslag) en daardoor slechts een zeer beperkt externe veiligheidsrisico vertegenwoordigen.

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over weg, spoor en water.

⁹ De drempelwaardenlijst (Leidraad Risico Inventarisatie, augustus 2006) - zie bijlage 6 - is een lijst met categorieën van bedrijven die in principe een externe veiligheidsrisico zouden kunnen veroorzaken. Voor elke categorie is een drempel opgenomen, bijvoorbeeld een minimale aanwezigheid van een hoeveelheid van een bepaalde gevaarlijke stof, die bepaalt of een bedrijf wel of niet risicovol is. De drempelwaardenlijst wordt gebruikt om te bepalen of een bedrijf opgenomen dient te worden in een landelijk register, het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).

Op basis van recent onderzoek door Verkeer & Waterstaat¹⁰ blijkt dat – voor wat betreft het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, spoor en water – in de gemeente Kampen op dit moment geen aandachts- of knelpunten bestaan met betrekking tot plaatsgebonden risico en groepsrisico. Hierbij is voor wat betreft het spoorvervoer rekening gehouden met de inwerkingtreding van de Betuwelijn en de aanwezigheid van de Hanzelijn in 2013. De ligging van de transportassen vormt wel een aandachtspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

De gemeente heeft in 2001 een routing voor het wegvervoer van gevaarlijke stoffen vastgesteld. Ook ontheffingsroutes zijn bepaald (zie kaart in bijlage 4).

Buisleidingen

Binnen de gemeente bevindt zich een aantal hoge druk aardgasleidingen. Deze leidingen lopen voornamelijk door het buitengebied. Ook zal een nieuwe buisleiding aangelegd worden die door landelijk gebied onder Kampen zal lopen ten zuiden van het tracé Bypass. Er doen zich op dit moment geen plaatsgebonden of groepsrisicoknelpunten voor. De ligging van de buisleidingen vormt wel een aandachtspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

3.2 Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

Het is van belang dat het externe veiligheidsbeleid aansluit bij de visie die de gemeente heeft ten aanzien van de aard en de gewenste ontwikkeling van de gemeente. Voor de gemeente Kampen gelden de volgende uitgangspunten (bron: internetsite gemeente Kampen en Economisch Businessplan Kampen, 2005):

- Bedrijfssectoren met de meeste werkgelegenheid zijn industrie, bouwnijverheid en handel. Maar ook Recreatie en Toerisme hebben voor Kampen een belangrijke economische betekenis; vooral de IJssel en de historische binnenstad zijn trekpleisters.
- Kampen heeft een aantal grote bedrijfslocaties. Enkele daarvan, zoals het glastuinbouw gebied 'De Koekoek' en het watergebonden bedrijventerrein 'Zuiderzeehaven', hebben een bovenregionale / landsdelige status. Sinds enkele jaren beschikt Kampen over het Bedrijvenpark Rijksweg 50, dat direct aan de N⁵⁰ ligt. Ook wordt industrieterrein 'Haatlanden', met ondersteuning van het ministerie van Economische Zaken, opnieuw vitaal gemaakt. Bedrijventerrein Lyempf tenslotte herbergt betrekkelijk zware bedrijvigheid en is gelegen in de directe nabijheid van woonbebouwing.
- Medio 2005 is er een Economisch Businessplan voor Kampen opgesteld. Het doel is de lokale economie, onder andere door het aantrekken van meer dienstverlenende en hoogwaardiger werkgelegenheid, in evenwicht te brengen en zo tot een groeiversnelling te komen. Door verhoging van de innovativiteit van de bestaande bedrijven en het aantrekken van nieuwe hoogwaardige bedrijven, neemt de toegevoegde waarde, en dus de verdien capaciteit, van het Kamper bedrijfsleven toe. Ook zal de economie veelzijdiger zijn en daarmee minder kwetsbaar. Het is van belang om een gevarieerd aanbod aan banen in Kampen beschikbaar te hebben, in uiteenlopende sectoren als industrie, logistiek, toerisme, zorg en zakelijke dienstverlening.

¹⁰ Veilig op Weg (ANKER-onderzoek), Ministerie van Verkeer en Waterstaat/Transport en Luchtvaart; deel 2 Inventarisatie van EV-risico's bij het vervoer van gevaarlijke stoffen, November 2005.

De conclusie die uit het bovenstaande ten aanzien van externe veiligheid getrokken kan worden is dat Kampen een duidelijke toename van de bedrijvigheid wil bereiken, maar zeker niet inzet op alleen de zwaardere industrie. Kampen wil juist ook meer hoogwaardige bedrijvigheid en dienstverlening aantrekken en ontwikkelen. Risicovolle industriële bedrijven dienen ruimte geboden te worden, echter zonder dat zij de komst van hoogwaardige bedrijven belemmeren. Een groot ruimtebeslag door risicocontouren die de vestiging van kantoren en dergelijke onmogelijk maakt, is in veel gebieden binnen Kampen daarom niet gewenst. De ruimtelijke ontwikkelingen die Kampen voorstaat zijn op kaart weergegeven in bijlage 4.

3.3 Indeling in typen gebieden

Op basis van de beschrijving en ligging van de risicobronnen, bedrijventerreinen, woongebieden etc. is *vanuit het perspectief van externe veiligheid* een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk kan zijn om een verschillend veiligheidsniveau na te streven. De gebieden staan op de kaart "Visie gemeente Kampen" die het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief weergeeft (bijlage 4).

Beslispunt gebiedsindeling

Het is niet wettelijk verplicht een indeling te maken in type gebieden, maar de gemeente kiest ervoor om een viertal gebieden te onderscheiden, op basis van het verschil in gewenst risiconiveau, namelijk:

1. Woongebieden
 - Gebieden met als voornaamste bestemming wonen waar een hoog veiligheidsniveau gewenst is (kernen, buurtschappen, etc.)
2. Bedrijventerreinen
 - Gebieden met als voornaamste bestemming bedrijvigheid (werken) waar beperkt plaats is voor risicovolle bedrijven en over het algemeen ook geen bedrijven boven categorie 3 toegestaan worden; het gaat hierbij bijvoorbeeld om bedrijventerrein Haatlanden.
3. Industrierreinen
 - Gebieden met als voornaamste bestemming bedrijvigheid (werken) en waar ook bedrijven van een zwaardere categorie dan 3 en de aanwezigheid van risicobedrijven (onder voorwaarden) zijn toegestaan; het gaat hierbij om bedrijventerrein Zuiderzeehaven.
4. Overig gebied
 - Gebieden met als voornaamste bestemming buitengebied, agrarisch (inclusief glastuinbouw) of recreatiegebied, waar risicobronnen onder voorwaarden toegestaan worden.

In het volgende hoofdstuk wordt na het vaststellen van een aantal uitgangspunten, per gebied een ambitieniveau voor de mate van externe veiligheid uitgewerkt.

3.4 Taakuitvoering en werkprocessen

De externe veiligheidstaken ter voorkoming of beheersing van risico's die ontstaan bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water, spoor en door buisleidingen worden bepaald door wat wettelijk is voorgeschreven en hetgeen de gemeente aanvullend daarop in haar externe veiligheidsbeleid heeft opgenomen. Voorgeschreven externe veiligheidstaken moeten door de gemeente effectief (de juiste taken doen) en efficiënt (de juiste taken goed doen) worden uitgevoerd. In die zin dragen de resultaten van een onderzoek naar de huidige taakuitvoering, afstemming en samenwerking bij de gemeente bij aan het risicoprofiel.

Kennisniveau

Kennis op het gebied van externe veiligheid (EV) is aanwezig bij een beperkt aantal personen bij de afdeling Milieu & Reiniging en de gemeentelijke brandweer en in mindere mate bij de afdeling Ruimte en Economie. Voor specialistische kennis wordt teruggevallen op de Regio IJssel Vecht.

Uitvoering en borging EV-taken

Veel EV-taken worden op dit moment uitgevoerd door de afdeling Milieu & Reiniging en de brandweer. De afdeling Ruimte & Economie maakt voor het opstellen van bestemmingsplannen veel gebruik van externe bureaus die dan ook de EV-paragraaf schrijven. Verder laat deze afdeling zich op EV-gebied nog veelal adviseren door deze afdelingen maar ook hier wordt de betrokkenheid met EV steeds groter, gezien de grote gevolgen die EV-regels kunnen hebben op ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden. Er is nog weinig structuur aangebracht in de uitvoering van EV-taken. Er zijn mondelinge afspraken gemaakt wie het aanspreekpunt is voor externe veiligheid bij de verschillende afdelingen. Borging in de zin van vastlegging van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft nog nauwelijks plaatsgevonden.

Werklast / capaciteit

Tijd en kosten voor uitvoering van EV-taken zijn nog niet exact vastgesteld.

Afstemming en samenwerking

De interne afstemming en samenwerking tussen Milieu, de brandweer en Ruimte & Economie is over het algemeen goed. Een vroegtijdige afstemming met name waar het gaat om ruimtelijke initiatieven en actualisatie van bestemmingsplannen, vraagt nog de nodige aandacht.

Externe afstemming en samenwerking vindt vooral plaats door de afdelingen Milieu & Reiniging en de brandweer. Het gaat hier om contact met onder andere de provincie Overijssel, de buurgemeenten, de regionale brandweer en de Regio IJssel Vecht.

Conclusies / Verbeterpunten

1. De EV-taken dienen een meer integrale plek te krijgen in de reguliere taakuitvoering;
2. Er dient in een vroegtijdig stadium rekening te worden gehouden met EV-aspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestemmingsplannen;
3. Het kennisniveau omtrent EV dient op alle betrokken afdelingen op peil te worden gebracht/gehouden, zodat een ieder weet hoe EV meegenomen moet worden in de reguliere taken;
4. De EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen te worden vastgesteld en te worden vastgelegd in werkafspraken, -procedures en -processen;

5. De benodigde tijd en kosten voor de verschillende EV-taken dienen te worden vastgelegd (uitvoeringsprogramma).

De verbeterpunten uit bovenstaande conclusies zullen in het uitvoeringsprogramma worden opgenomen.

4 VISIE EN AMBITIE GEMEENTE KAMPEN

4.1 Visie op externe veiligheid

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Kampen een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om deze verantwoordelijkheid in te vullen formuleert de gemeente Kampen een heldere visie op externe veiligheid. Onderdeel van deze externe veiligheidsvisie is een afweging in het spanningsveld van externe veiligheidsambities enerzijds en maatschappelijke kosten anderzijds. Hoge externe veiligheidsambities kunnen immers grote maatschappelijke (en financiële) consequenties hebben.

Ambities binnen wettelijke kaders

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente Kampen is door de wetgever een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde en een richtwaarde waar aan moet worden getoetst. Voor groepsrisico bestaat een verantwoordingsplicht bij een toename van het risico en de verplichting advies te vragen aan de regionale brandweer; daarbij dient getoetst te worden aan een oriënterende waarde. Binnen deze kaders staat het de gemeente Kampen vrij om eigen ambities te formuleren.

Plaatsgebonden Risico (PR)

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico (PR 10^{-6} voor kwetsbare objecten) is een harde juridische grens en mag in geen geval overschreden worden. De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico (PR 10^{-6} voor beperkt kwetsbare objecten) is een juridische norm waarvan slechts om goed gemotiveerde redenen mag worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

De oriënterende waarde voor het groepsrisico heeft niet de status van een grens- of richtwaarde, maar dient als een normering waarvan gemotiveerd mag worden afgeweken. Indien het groepsrisico toeneemt door een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling of (verandering) van een risicobron geldt een wettelijke verplichting voor het bestuur om deze verandering te verantwoorden.

De kern van het gemeentelijke ambitieniveau voor externe veiligheid is het beantwoorden van de vraag: *“Hoe veilig wil de gemeente Kampen zijn?”*.

Het is vanzelfsprekend dat de gemeente Kampen zich wenst te conformeren aan haar wettelijke verplichtingen. Dit betekent dat invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen. Het plaatsgebonden risico dient daarbij minimaal te voldoen aan de wettelijke grenswaarde, terwijl de richtwaarde voor het plaatsgebonden risico zoveel mogelijk in acht genomen dient te worden. Voor wat betreft groepsrisico, effectbenadering en risicovol transport ontbreekt echter een harde wettelijke norm. Dit maakt het noodzakelijk om als gemeente Kampen eigen uitgangspunten vast te leggen voor het externe veiligheidsbeleid.

4.2 Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid

De gemeente Kampen streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Dit streven is gebaseerd op de overtuiging dat veiligheidsrisico's een onderdeel zijn van het maatschappelijke verkeer.

De gemeente kan daarbij niet op alle gevaarlijke activiteiten direct invloed uitoefenen. Deze verantwoordelijkheid ligt ook bij de gebruiker of eigenaar en bij de provinciale en de rijksoverheid. Dit laat onverlet dat de gemeente wel een verantwoordelijkheid heeft om veiligheidsrisico's te minimaliseren en beheersbaar te maken door zich voor te bereiden op mogelijke calamiteiten en door grenzen te stellen en deze te handhaven.

Op basis van het risicoprofiel en de gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen van de gemeente Kampen (zie hiervoor hoofdstuk 3) zijn de onderstaande algemene uitgangspunten op het gebied van externe veiligheid bepaald. In de volgende paragraaf worden deze specifiek uitgewerkt voor het plaatsgebonden en groepsrisico, de effectbenadering en risicocommunicatie.

1. De gemeente richt zich wel op het stimuleren van bedrijvigheid maar zeker niet alleen op de vestiging van zware industrie en het aantrekken van bedrijven met een groot externe veiligheidsrisico.
2. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheidt de gemeente Kampen vier gebiedstypen: woongebieden, bedrijventerreinen, industrieterreinen en overig gebied. Deze gebieden zijn in bijlage 4 op een kaart aangegeven.
3. Een balans dient gevonden te worden tussen enerzijds wonen en werken en anderzijds veiligheid en risico, waarbij veiligheid prevaleert.
4. In woongebieden wil de gemeente, dat het bijzonder veilig is. In woongebieden wordt dan ook geen uitbreiding van bestaande- of introductie van nieuwe risicobronnen¹¹ toegelaten, met uitzondering van (ontheffings)routes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.
5. Op bedrijventerreinen, industrieterreinen en in het landelijke gebied accepteert de gemeente een enigszins minder streng veiligheidsregime dan in woonwijken. In deze gebieden is de komst van inrichtingen met enige risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden mogelijk. Ten opzichte van bedrijventerreinen en overig gebied is op een industrieterrein - onder voorwaarden - meer mogelijk voor wat betreft risicobelasting.
6. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteedt de gemeente veel aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectgerichte maatregelen aan de orde.
7. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheers- en bestrijdbaarheid van een calamiteit betrokken.

4.3 Externe veiligheidsambities gemeente Kampen

Als de bovenstaande algemene uitgangspunten voor externe veiligheid van de gemeente Kampen op de verschillende gebiedstypen (zie 3.3) worden toegepast, volgen daaruit de onderstaande ambities per gebied voor het plaatsgebonden risico, het groepsrisico en de effectbenadering; ook wordt stilgestaan bij risicocommunicatie. Onderscheid wordt gemaakt in bestaande situaties en nieuwe situaties. In de kaders worden de ambities voor nieuwe situaties op een wat minder technische wijze nader toegelicht.

¹¹ Onder risicobronnen worden in dit document verstaan: transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën (buisleidingen), transporten met routeplichtige gevaarlijke stoffen en inrichtingstypen weergegeven in bijlage 5 (IPO-VNG-drempelwaardentabel).

Bestaande situaties

Bij bestaande situaties¹² is het niet altijd mogelijk om de uitgangspunten en ambities toe te passen. Voor bestaande situaties geldt dat deze worden geaccepteerd indien ze voldoen aan de wettelijke grens- en richtwaarden. Indien niet aan wettelijke grenswaarden wordt voldaan dient naar een (snelle) oplossing van de situatie gezocht te worden. Bron- en effectmaatregelen lopen daarbij vooruit op saneringsinstrumenten. Bij een overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico in bestaande situaties dienen de hulpdiensten bijzondere aandacht te besteden aan de voorbereiding op een eventuele calamiteit (eventueel wordt de regionale brandweer om advies gevraagd).

Nieuwe situaties

Onderstaande uitgangspunten en ambities gelden voor nieuwe situaties. Het zijn de beslispunten (de invulling van de beleidsvrijheid) van de gemeente Kampen wat betreft het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Beslispunten woongebieden

Ambitie plaatsgebonden risico

- In woongebieden worden geen risicobronnen geïntroduceerd.
- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de 10-6 contour van een risicobron liggen (wettelijk voorgeschreven). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten zich in nieuwe situaties niet binnen de 10-6 contour van een risicobron bevinden.

Ambitie groepsrisico

- Toename van het groepsrisico door risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is wel toegestaan, mits:
 - o invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
 - o de risicobron actief wordt benaderd ten einde de risico's zo mogelijk te minimaliseren.
 - o de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd. Een overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt daarbij alleen geaccepteerd als mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen.

¹² Voor het onderscheid tussen bestaande en nieuwe situaties wordt uitgegaan van de definities uit het BEVI. Hierbij geldt in grote lijnen dat sprake is van een nieuwe situatie indien een Wet milieubeheervergunning dient te worden aangevraagd waarin het risicoaspect een rol speelt, of wanneer een (bestemmingsplan)procedure in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening gevoerd wordt.

Toelichting Externe veiligheidsambities voor woongebieden – nieuwe situaties

Vanuit het uitgangspunt dat woonwijken bijzonder veilig dienen te zijn wordt een streng veiligheidsregiem in deze gebieden gehanteerd. Vestiging van nieuwe risicobronnen wordt in woonwijken dan ook niet toegestaan. Eveneens wordt niet toegestaan dat zich dicht op bestaande risicobronnen dat wil zeggen binnen de plaatgebonden risicocontour, kwetsbare objecten (bijvoorbeeld woningen) of beperkt kwetsbare objecten (bijvoorbeeld een winkel of een bedrijf) vestigen. Om een indruk te geven van de afstanden waarover het gaat: een plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} contour) is bijvoorbeeld bij een LPG-tankstation een cirkel met een straal van 45 meter rondom het vulpunt van het tankstation.

Het niet toelaten van nieuwe risicobronnen in woongebieden betekent ook dat het invloedsgebied (bij een LPG-tankstation een gebied met een straal van 150 meter) van een risicobron die zich vestigt buiten een woongebied, zich niet mag uitstrekken tot in de woonwijk. Het groepsrisico zou in de woonwijk dan immers toenemen door de nieuwe risicobron, en dit is niet gewenst.

Een andere situatie doet zich voor wanneer een risicobron al aanwezig is binnen de woonwijk of wanneer deze vanuit een aangrenzend gebied invloed uitoefent op een woongebied. In een dergelijke situatie mag de woonwijk zich wel verder ontwikkelen en meer intensief bewoond worden. Het wordt namelijk niet wenselijk geacht dat een reeds aanwezige risicobron een deel van een woonwijk voor wat betreft nieuwe ontwikkelingen 'op slot zet'. Het groepsrisico neemt in zo'n geval bij een toename van het aantal mensen binnen het invloedsgebied wel toe. Dit wordt toegestaan, mits dit verantwoord kan worden (aan de hand van de wettelijke verantwoordingsplicht van het groepsrisico); de oriënterende waarde van het groepsrisico geldt hierbij in principe als plafond voor de toegestane toename van het groepsrisico. Incidenteel kan een overschrijding van de oriënterende waarde geaccepteerd worden als hiervoor zwaarwegende argumenten zijn en mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen.

Voordeel van deze benadering is dat in een woonwijk veiligheid voorop gesteld wordt en geen ongewilde saneringssituaties kunnen ontstaan. Een nadeel kan zijn dat geen ruimte wordt geboden aan risicobronnen in woonwijken en dat de vestiging (en uitbreiding) van risicobronnen in de nabijheid van woongebieden aan eisen wordt gebonden, namelijk dat de plaatgebonden risicocontouren (PR 10^{-6} contour) en invloedsgebieden niet over een woongebied mogen vallen.

Beslispunten bedrijventerreinen

Ambitie plaatsgebonden risico

- Binnen een bestaande PR 10-6 contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten eventueel gemotiveerd toegestaan waarbij onder meer aandacht is voor de mogelijkheden van de aanpak van de risicobron, geschikte alternatieve locaties alsmede beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van incidenten.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10-6 contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven¹³. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10-6 contour:
 - o door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is, en daarna
 - o uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zijn of zullen worden.

Ambitie groepsrisico

- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
 - o invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
 - o de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd. Een overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt daarbij alleen geaccepteerd als mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen.

Beslispunten industrieterrein

Ambitie plaatsgebonden risico

- Binnen een bestaande PR 10-6 contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten eventueel gemotiveerd toegestaan waarbij onder meer aandacht is voor de mogelijkheden van de aanpak van de risicobron, geschikte alternatieve locaties alsmede beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van incidenten.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10-6 contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven⁷. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10-6 contour:
 - o door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is, en daarna
 - o uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zijn of zullen worden.

¹³ In lijn met onze opvatting dat in nieuwe situaties de contour van het plaatsgebonden risicocontour (PR 10⁶) van risicovolle inrichtingen binnen de inrichtingsgrens dient te blijven, zullen wij ons in gevallen waarin wij niet het bevoegd gezag voor zulke of andere risicobronnen zijn inspannen om de contouren van het plaatsgebonden risico ook zo dicht mogelijk bij de bron te houden. Daartoe treden wij in overleg met het bevoegd gezag van de risicobron om ons standpunt uit te dragen. Aanvullend daarop maken wij in relevante procedures gebruik van onze mogelijkheden om als wettelijk adviseur ons externe veiligheidsstandpunt uit te dragen.

Ambitie groepsrisico

- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
 - o invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
 - o de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd waarvan met een goede verantwoording afgeweken kan worden.

Beslispunten overig gebied

Ambitie plaatsgebonden risico

- Binnen een bestaande PR 10-6 contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten eventueel gemotiveerd toegestaan waarbij onder meer aandacht is voor de mogelijkheden van de aanpak van de risicobron, geschikte alternatieve locaties alsmede beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van incidenten.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10-6 contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven⁷. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10-6 contour:
 - o door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is, en daarna
 - o uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zijn of zullen worden.

Ambitie groepsrisico

- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
 - o invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
 - o de oriënterende waarde voor het groepsrisico in nieuwe situaties als richtwaarde wordt beschouwd. Een overschrijding kan incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten geaccepteerd worden. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt daarbij alleen geaccepteerd als mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen.

De ambitie wat betreft het groepsrisico voor overig gebied komt exact overeen met de ambitie wat betreft het groepsrisico voor bedrijventerreinen.

Toelichting Externe veiligheidsambities voor bedrijventerreinen, industrieterrein en overig gebied – nieuwe situaties

Vergeleken met woongebieden wordt op bedrijventerreinen, industrieterrein en overig gebied meer externe veiligheidsrisico toegelaten. Vestiging van nieuwe risicobronnen is toegestaan mits de plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} contour) van de risicobron binnen de grens van het eigen terrein blijft. Dit kan een bedrijf mogelijk bereiken door het treffen van (installatietechnische) bronmaatregelen. Bijvoorbeeld een grote opslag van gevaarlijke stoffen kan door de aanleg van een automatische blusinstallatie de plaatsgebonden risicocontour sterk terugbrengen. In uitzonderingsgevallen mag de contour tot buiten de inrichtingsgrens reiken. Namelijk wanneer in het gebied dat de contour buiten het eigen terrein in beslag neemt, op dit moment en in de toekomst, geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten gevestigd zijn of zullen worden. Met andere woorden als de contour door zijn ligging geen huidige functies of geplande ontwikkelingen belemmert.

Op bedrijventerreinen, industrieterrein en in overig gebied is het in tegenstelling tot woonwijken met een goede motivatie eventueel wel toegestaan om binnen een plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6} contour) nieuwe beperkt kwetsbare objecten, zoals een ander bedrijf, te vestigen. Wel dient in dat geval eerst aandacht besteed te worden aan de mogelijkheden van aanpak van de risicobron en de mogelijkheden van vestiging op geschikte andere, minder risicovolle, locaties.

Om woongebieden te beschermen geldt dat risicobronnen die zich nieuw vestigen of die hun risicovolle activiteiten willen uitbreiden op een bedrijventerreinen, industrieterrein of in overig gebied, geen invloedsgebied mogen hebben dat over een woonwijk komt te vallen. Anders wordt een risicobron van buiten op indirecte wijze toegelaten in een woongebied, en dit is niet gewenst. Dit betekent dat de risicobronnen, afhankelijk van de omvang van het risico, zich alleen op een ruime afstand van een woongebied mogen vestigen.

Voor een risicobron die zich nieuw vestigt of die zijn risicovolle activiteiten wil uitbreiden op een bedrijventerreinen, industrieterrein of in overig gebied, geldt dat binnen het invloedsgebied wel personen aanwezig mogen zijn en dit aantal ook mag toenemen, maar het risico dat hiermee gepaard gaat wel goed verantwoord dient te kunnen worden (verantwoordingsplicht groepsrisico). Op bedrijventerreinen en in overig gebied wordt de oriënterende waarde voor het groepsrisico in principe als een grenswaarde gehanteerd. Incidenteel kan een overschrijding van de oriënterende waarde geaccepteerd worden als hiervoor zwaarwegende argumenten zijn en mogelijke aanvullende bron- en effectmaatregelen worden getroffen. Op het industrieterrein geldt de oriënterende waarde voor het groepsrisico als een richtwaarde waarvan met een goede verantwoording afgeweken kan worden.

De geschetste ambities voor een bedrijventerreinen, industrieterrein en overig gebied maken de verdere ontwikkeling van deze gebieden goed mogelijk, ook voor wat betreft de vestiging van bedrijven die een externe veiligheidsrisico met zich meebrengen. Terwijl tevens geborgd is dat de risico's beperkt blijven en er geen saneringssituaties kunnen ontstaan.

Bovenstaande keuze van de gemeente Kampen heeft pas betekenis bij toekomstige situaties. Het is dus niet zo dat huidige situaties aangepakt dienen te worden op basis van deze keuzes. Wel heeft deze keuze als gevolg dat bestaande risicobronnen zich niet meer onbeperkt kunnen uitbreiden in de omgeving van woonwijken en andere te beschermen locaties.

4.4 Effectbenadering

Risicobronnen die voldoen aan de eisen voor het plaatsgebonden risico en verantwoording van het groepsrisico kunnen bij een calamiteit wel schadelijke, letale (dodelijk) en subletale (gewond) effecten voor de mens veroorzaken. In dergelijke gevallen dienen de te verwachten effecten ook in de beoordeling te worden betrokken. Vanuit het oogpunt van pro-actie, preventie en preparatie dient te worden gekeken naar de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van effecten. Onderstaand is dit nader uitgewerkt; borging van deze 'aandacht voor' dient te gebeuren door het vastlegging van de werkwijzen in na te volgen werkprocessen.

Beslispunt effectbenadering nieuwe en bestaande situaties

Het is niet wettelijk verplicht om in te gaan op de effectbenadering. De gemeente Kampen kiest er echter voor om bij het vaststellen van bestemmingplannen, het verlenen van vrijstellingen en vergunningen en bij het houden van toezicht specifiek aandacht te geven aan:

- De exacte locatie van (mogelijk toekomstige) risicobronnen in relatie tot de ruimtelijke ordening in de omgeving (bestaande en geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten, dichtheid van de bebouwing/ aantal mensen per hectare).
- De effecten die kunnen optreden in geval van een calamiteit, als aanvulling op het beschouwen van de risico's.
- De mogelijkheden voor inzet van hulpdiensten (gemeentelijke brandweer, geneeskundige dienst en politie) in termen van bereikbaarheid, bestrijdbaarheid en capaciteit.
- De mogelijkheden voor het treffen van aanvullende maatregelen en het verhogen van de zelfredzaamheid (bijvoorbeeld door goede alarmering en vluchtwegen).
- Eventuele mogelijke aanvullende maatregelen welke op basis van de voortgang van de stand der techniek met betrekking tot de risicobron kunnen worden opgelegd in de vergunning of als aanvullende voorschriften.

4.5 Risicocommunicatie

Het is van belang dat burgers zelfredzaam zijn en weten wat zij moeten doen bij een calamiteit. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. De beleidsvrijheid en tevens de vraag is hoe actief de gemeente hierin wil zijn.

Beslispunt risicocommunicatie

Informatie verstrekken wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, en door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid.

Voor wat betreft de communicatie aan de burgers zal de gemeente Kampen naast bekendmaking van het externe veiligheidsbeleid door dit ter inzage te leggen voor inspraak, in algemene zin communiceren over de risico's in de gemeente en doorverwijzen naar de provinciale risicokaart. In voorkomende gevallen zal ook specifieke risicocommunicatie met burgers omtrent risicobronnen plaatsvinden. Daarnaast wordt een landelijke folder over risico's verspreid en zal jaarlijks via de gemeentegids worden gecommuniceerd.

5 UITVOERING

5.1 Van ambities naar acties

De in dit beleidsplan geformuleerde uitgangspunten en ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze de uitgangspunten en ambities van de gemeente Kampen worden omgezet in acties.

Voorop staat dat externe veiligheid een takenveld kent waaraan vele gemeentelijke afdelingen een bijdrage moeten leveren: milieu, RO, brandweer, verkeer en vervoer, openbare orde en veiligheid, bouwen, communicatie, economische zaken. Waar toepasselijk, is sprake van inzet bij beleidsvorming, vergunningverlening en handhaving. Het merendeel van de werkzaamheden ligt echter bij de drie eerstgenoemde afdelingen. Zij leveren belangrijke 'producten' in de eerste drie schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie)¹⁴. Bij de totstandkoming van die producten nemen zij de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid in acht.

In hoofdlijnen strekken de acties van de afdeling Milieu & Reiniging zich uit over het inventariseren en invoeren (RRGS) van risicovolle inrichtingen en het op de eigen signaleringskaart hebben (en houden) van een actueel beeld van risicobronnen en andere relevante situaties. Verder liggen er taken (actualiseren, verlenen, handhaven) op het gebied van de Wm-vergunningen van risicovolle inrichtingen en meldingen van niet-vergunningplichtige risicobronnen. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

Ruimtelijke ordening blijft het domein van de afdeling Ruimte & Economie, maar bij de uitvoering van RO-taken zullen juridische en beleidsmatige EV-aspecten – op een geborgde manier – aan de orde komen en moeten blijven. Belangrijkste taken zijn het actualiseren van bestemmingsplannen (eenmalig) en het toepassen van EV-beleid bij de realisatie van RO-producten (structureel). Ook hier dienen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

De beheersing van calamiteiten zal door maatregelen als rampenplannen, rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten, vluchtroutes, waarschuwings- en bestrijdingsvoorzieningen door de hulpdiensten (m.n. de brandweer) goed moeten worden afgestemd op de risico's die zich in de gemeente ten gevolge van gevaarlijke stoffen kunnen voordoen.

Uitgangspunten en ambities zijn niet tijdloos. Interne en externe factoren en omstandigheden kunnen nopen tot een aanpassing van het EV-beleid. Aanpassing is slechts mogelijk na goedkeuring van de gemeenteraad.

¹⁴ Zie figuur 1.

5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid

5.2.1 Incidentele en structurele taken

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De gemeente Kampen zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van de aanwezige externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Kampen moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het uitvoeringsprogramma. Dit programma is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat door wetgeving en gekozen uitgangspunten en ambities wordt vereist. Aan de hand van de daadwerkelijke situatie bij de gemeente heeft het uitvoeringsprogramma zijn uiteindelijke vorm gekregen.

In het uitvoeringsprogramma zijn acties, tijdsbesteding en kosten voor het komende jaar opgenomen. Daarnaast geeft het programma een globale doorkijk naar de volgende jaren tot en met 2010. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd. De monitoring van de voortgang van het programma vindt plaats door de afdeling Milieu & Reiniging, die zich daarvoor laat informeren door de andere afdelingen welke in het uitvoeringsprogramma bij specifieke taken staan genoemd als 'trekkende' of 'betrokken' afdeling.

In bijlage 5 is het uitvoeringsprogramma weergegeven, met een uitwerking op detailniveau. Het uitvoeringsprogramma geeft weer welke incidentele en structurele acties zijn gepland en welke inzet en middelen benodigd zijn.

De gemeente Kampen zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren aan de hand van de bovengenoemde thema's. In de volgende paragrafen wordt dit kort toegelicht.

5.2.2 Risico-inventarisatie en risicosignalering

De gemeente Kampen heeft inmiddels invulling gegeven aan de taak om risico's te inventariseren. Hierbij is aangesloten bij het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). De risico inventarisatie dient bruikbaar te zijn voor procedures waarin externe veiligheid een rol heeft. Om dit mogelijk te maken heeft gemeente Kampen een signaleringskaart opgesteld, waarop onder andere de risicobronnen zijn weergegeven. Hierop zijn ook geprojecteerde woningbouwgebieden en bedrijventerreinen weergegeven. De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart direct bijgewerkt.

Het bovenstaande resulteert in ondermeer de volgende acties:

- Signaleringskaart digitaliseren.
- Afronden inventarisatie Drempelwaardenlijst bedrijven
- Actueel houden van de risico-inventarisatie.
- Wijzigingen verwerken op de signaleringskaart.

5.2.3 Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden

Hier staan het oplossen van huidige en voorkómen van toekomstige knelpunten centraal. Met betrekking tot de huidige knelpunten (overschrijdingen van wettelijke grenswaarden) kan worden opgemerkt dat deze niet aan de orde zijn.

Om toekomstige knelpunten te voorkómen moeten wel een aantal randvoorwaardelijke maatregelen worden genomen. Deze maatregelen zijn overwegend van procesmatige (organisatorische) aard en hebben betrekking op het structureel borgen van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen. Met name gaat het om het borgen van vroegtijdig overleg tussen RO, milieu en de brandweer over externe veiligheid bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen en het opstarten van bestemmingsplanprocedures.

Ook is het van belang dat voldoende EV-kennis aanwezig is en blijft. Communicatie met externe partijen (buurgemeenten, provincie, regionale brandweer etc.) is nodig om bekend te zijn met risicobronnen die onder een ander bevoegd gezag vallen en om hierop invloed te kunnen uitoefenen.

Eveneens van incidentele aard, maar niet minder belangrijk is het onderzoek naar de noodzaak om bestemmingsplannen te actualiseren c.q. aan te passen aan wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit EV-beleidsplan. Hierbij gaat het concreet om het opnemen van voorschriften die onder meer regelen dat:

- de PR 10⁻⁶ plaatsgebonden risicocontour binnen de inrichtingsgrenzen dient te blijven, eventueel met een hieraan verbonden vrijstellingsregeling die inhoudt

dat hiervan afgeweken kan worden indien de PR 10^{-6} contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.

- de realisatie van kwetsbare (en beperkt kwetsbare objecten voor zover het om woongebieden gaat) binnen een 10^{-6} contour niet (langer) mogelijk is;
- een invloedsgebied van een risicobron niet over een woongebied mag vallen;
- eventueel op het moment dat een Wm-vergunning van een risicovolle inrichting in een woongebied vervalt c.q. de risicobron zijn activiteiten staakt, de risicobron uit het bestemmingsplan halen.

Adequate zonering van bedrijventerreinen in de zone langs woongebieden voorkomt het introduceren van externe veiligheidsrisico's in deze gebieden. Aanpassing van bestaande bestemmingsplannen en het opnemen van voorschriften in nieuwe en nog te actualiseren bestemmingsplannen is hiervoor nodig.

Inventariseren van de te actualiseren milieuvergunningen en actualisatie is nodig om aanwezige en toekomstige risico's te beperken (bijvoorbeeld begrenzen van de doorzet bij LPG-tankstation). Na actualisatie van Wm-vergunningen en bestemmingsplannen is het zaak om het handhavingregime aan de nieuwe situaties aan te passen.

Vervolgens zal op korte termijn de werkrelatie c.q. de werkafspraken – voor wat betreft externe veiligheid – met de brandweer onder de loop moeten worden genomen en waar nodig verbeterd om invulling te kunnen geven aan de ambities op het gebied van de effectbenadering.

Tenslotte dienen de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid (inclusief het uitvoeringsprogramma) binnen de gemeente te worden gecommuniceerd.

Het bovenstaande resulteert in ondermeer de volgende acties:

- Structureel borgen van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.
- Aanpassen en actualiseren van bestemmingsplannen en Wet milieubeheer vergunningen.
- Zonodig aanpassen handhavingregime aan geactualiseerde Wm-vergunningen en bestemmingsplannen.
- Verbeteren en gelijkschakelen EV kennisniveau van betrokken afdelingen
- Verbeteren EV-werkrelatie en werkafspraken met brandweer; oplossen van het capaciteitstekort.
- Structureren en vastleggen periodiek overleg met externe betrokken partijen.
- Interne communicatie van EV-beleid.

5.2.4

Inbedding van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten

Na het inventariseren en in kaart brengen van de feitelijke risicosituatie, het oplossen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden kunnen wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit beleidsplan in de praktijk op een geborgde wijze worden toegepast in gemeentelijke producten. Op die wijze worden risico's beheersbaar gemaakt met name door proactief, preventief en preparatief aandacht te schenken aan externe veiligheid bij alle nieuwe vergunningen en bestemmingsplannen.

Na aanpassing van het handhavingregime kan ook op het gebied van handhaving en controle structureel worden opgetreden. Periodiek worden vergunde risicorelevante inrichtingen en risicovolle AMvB-bedrijven gecontroleerd. Ook wordt op periodieke basis de status van eventuele (beperkt) kwetsbare objecten tegen het licht gehouden die in de nabijheid van risicobronnen liggen.

De kennis van hen die in hun dagelijks werk regelmatig met EV te maken hebben, moet van een adequaat niveau zijn en blijven. Er dient ook rekening te worden gehouden met 'back-up' kennis, dat wil zeggen kennis bij personen die – in het geval van afwezigheid van collegae – verstand van zaken hebben. Kennisvergaring vindt plaats door het volgen van relevante cursussen.

In het kader van pro-actie, preventie, preparatie en de rampenbestrijding is het van groot belang dat burgers zelfredzaam zijn en hulpdiensten exact weten met welk soort calamiteiten ze geconfronteerd kunnen worden. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. Dit wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, maar ook door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid.

Het bovenstaande resulteert in ondermeer de volgende acties:

- Structureel toepassen EV-wetgeving en gemeentelijk EV-beleid in alle relevante gemeentelijke producten.
- Periodiek controleren van risicorelevante inrichtingen en gebruiksbepalingen en zonodig aanpassen van het handhavingregime.
- Opstellen en uitvoeren van een plan voor EV-kennisborging bij relevante medewerkers.

In bijlage 5 is het uitvoeringsprogramma opgenomen waarin de bovengenoemde acties zijn voorzien van een planning, ureninschatting en verantwoordelijkheidstoedeling (separaat document).

Bijlage 1

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met een eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arbowet moeten bepaalde bedrijven zelf ook over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de wet Rampen en zware ongevallen, een rampbestrijdingsplan worden gemaakt.

Beheersbaarheid

De beheersbaarheid van een calamiteit of ramp wordt bepaald door de mogelijkheden van de hulpdiensten en andere betrokken instanties om hun hulpverlenende taken goed uit te voeren. Denk hierbij aan de bereikbaarheid van de locatie, opstel mogelijkheden, aanwezige bluswatervoorziening, de beschikbaarheid en inzetbaarheid van materieel en personele capaciteit.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het BEVI:

- geldende Wm-vergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

(Zie ook nieuwe situaties)

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving en het vaststellen van een bestemmingsplan. Dat is zorgen dat de regels worden nageleefd. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de regels.

BRZO-inrichting

In het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep BRZO-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie. De lichtere categorie wordt ook wel PBZO (preventiebeleid zware ongevallen)-bedrijven genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling;
- brand;
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. Om te bepalen hoe groot dit gebied is wordt gebruik gemaakt van de alarmeringsgrenswaarde (schade voor mensen). De kans dat een ongeluk gebeurt, is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken.

Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG;
- sommige vluchtige vloeistoffen;
- patronen en andere munitie;
- professioneel en consumentenvuurwerk;
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest;
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor nuttige producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vallen onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer of inrichtingen waarvoor een milieubeheervergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, behalve voor LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij moeten optreden. Over het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding

op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij plaatsgebonden risico en bij risicocontour.

Kwetsbaar object en beperkt kwetsbaar object

In het BEVI zijn niet limitatieve definities opgenomen van de begrippen beperkt kwetsbaar en kwetsbaar object

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het BEVI (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting;
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico;
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan);
- een vast te stellen wijzigings-, uitwerkings- of vrijstellingsbesluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar;
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.

(Zie ook bestaande situaties)

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij uiteraard om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriënterende waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriënterende waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Ramp

Volgens de Wet rampen en zware ongevallen is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken

Rampbestrijdingsplan

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Rampenplan

Elke gemeente moet een rampenplan hebben. Het rampenplan somt op wat er in een gemeente voor de rampenbestrijding in het algemeen geregeld moet zijn. Het is het 'masterplan' voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM en via internet op een risicokaart gepresenteerd. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts om gemotiveerde redenen worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen;
- routes en pijpleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond. Maar er zijn ook risicokaarten waarop alleen risicosituaties met gevaarlijke stoffen staan.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing, de aanwezigheid van een ziekenhuis of de ligging van een waterwingebied. De gemeente kan vervolgens ook vrijstelling verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport (VR)

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd;
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen;
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is de mate waarin de aanwezigen (bewoners, werkenden, bezoekers) zich op eigen kracht in veiligheid kunnen brengen. Voorbeelden van aspecten die de zelfredzaamheid beïnvloeden zijn:

- Preventieve voorlichting/communicatie in de richting van bewoners
- De planning van functies van gebouwen met gebruikers met een hoge dan wel een
- verminderde zelfredzaamheid;
- Infrastructuurle voorzieningen om de gevarenzone te ontvluchten, vluchtrichtingen
- e.d.,
- Maatregelen voor het alarmeren en informeren van bewoners.

- Mogelijkheden om bouwwerken via maatregelen beter te beveiligen, zoals de ventilatie van af te sluiten ruimte (te controleren/reguleren), beter glas, nooduitgangen, etc..

Bijlage 2 **Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving**

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Na de vuurwerkramp in Enschede (mei 2000) heeft de overheid haar veiligheidsbeleid bijgesteld. Het *nationale milieubeleidsplan* (NMP-4) dat na deze ramp is opgesteld, voorziet niet alleen in aanscherping en uitwerking van beleid voor inrichtingen, maar ook voor het transport van gevaarlijke stoffen. Doel hiervan is een betere handhaving te garanderen en zo mogelijk te voorzien in een wettelijke grondslag voor het omgaan met risico's bij inrichtingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij het laatste gaat het om bronmaatregelen en het inrichten van Nederland.

Samenvattend zijn er een aantal wetten en regels van belang als uitgangspunt voor het opstellen van een externe veiligheidsvisie, deze worden in onderstaande tabel gepresenteerd.

Tabel Relevante wet- en regelgeving

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
Wm	Wet milieubeheer	Op grond van deze wet verstrekt de bevoegde overheid een milieuvergunning aan bedrijven. Bevoegd gezag stelt eisen t.a.v. milieukwaliteit. Een van de milieukwaliteiten is externe veiligheid. Voor de sanering van LPG-tankstations geldt een schadevergoeding, die is gebaseerd op artikel 15.20 van de Wet milieubeheer
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en gewijzigd worden, is geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Deze wet bepaalt de taken van de overheid en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en instellingen. Middels de WRO regelt o.a. de plaatsing van risicobronnen en risico-ontvangers ten opzichte van elkaar.
Wvgs	Wet vervoer gevaarlijke stoffen	Wet in het kader van internationale vervoersvoorschriften (ADR/ADNR/RID). WVGs is een integrale kaderwet voor de routing van gevaarlijke stoffen. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen.
RNVGS	Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (1996)	In de nota is in algemene zin uiteengezet hoe de risicobenadering in de besluitvorming moet worden toegepast. Daarnaast bevat de nota een norm voor het plaatsgebonden risico en een oriënterende waarde voor het groepsrisico.
Seveso I/II	EU-richtlijn	Richtlijn van de Europese Unie. De Seveso-richtlijn is genoemd naar het Italiaanse dorpje Seveso waar begin jaren '80 van de 20e eeuw een chemische fabriek op hol sloeg. Dat leidde tot een Europese richtlijn om zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te voorkomen. De Seveso-II-richtlijn stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Doelstelling is het voorkomen en beperken van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
BRZO '99	Besluit Rampen en Zware Ongevallen	Met het inwerkingtreden van het BRZO 1999 heeft Nederland het grootste deel van de Seveso-II-richtlijn in Nationale wetgeving vastgelegd. Dit besluit heeft als doel mens en milieu te beschermen tegen ernstige ongevallen met gevaarlijke stoffen door dergelijke ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen en bij ongevallen de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
WRZO	Wet Rampen en Zware ongevallen	Deze wet van januari 1985 regelt de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij de bestrijding van rampen. Het rijk heeft een groot deel van de taken van de rampenbestrijding bij de gemeenten gelegd. Dit is geregeld in de Wrzo. In deze wet staat omschreven welke taken de gemeenten hebben, hoe zij zich moeten voorbereiden en hoe de bevelsstructuur is bij een ramp of een zwaar ongeval.
WKR	Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding	Deze wet van 1 juli 2004 scherpt de Brandweerwet 1985, de Wrzo, de Wet Geneeskundige hulpverlening bij rampen (WGHR) en de Wet ambulancevervoer aan. De WKR introduceert onder meer het regionaal beheersplan rampenbestrijding en een cyclisch traject van 4 jaar voor alle regionale planvorming inzake de voorbereiding van de rampenbestrijding, het toezicht daarop door de provincie en het rijk en de bestuurlijke rapportage daaromtrent.
BEVI	Besluit Externe Veiligheid inrichtingen	Het besluit legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf 1 april 2004 bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen rekening te houden met externe veiligheid. Dit betekent bijvoorbeeld dat woningen op een bepaalde afstand moeten staan van een bedrijf dat werkt met gevaarlijke stoffen.
REVI	Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen	Regeling met regels voor de afstanden en berekening van het plaatsgebonden- en groepsrisico ter uitvoering van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.
RRGS	Registratiebesluit risicosituaties gevaarlijke stoffen	In het Registratiebesluit worden overheden verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen te melden in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen. In het besluit wordt exact omschreven wat in het RRGS wordt opgenomen.
PGS	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen (2005)	De publicatiereeks Gevaarlijke stoffen (PGS) vervangt de voormalige CPR-richtlijnen. Deze worden veel gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet milieubeheer (8.40-AMvB's) en bij arbeids-, transport- en brandveiligheid
C-RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke stoffen (2004)	De circulaire beschrijft het rijksbeleid voor veiligheidsbelangen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen.
-	Circulaire Zonering langs Hogedruk Aardgas-Transportleidingen(1984)	Circulaire waarin VROM veiligheidsafstanden heeft vastgelegd voor transportleidingen waarin aardgas onder hoge druk wordt getransporteerd
-	Circulaire 'K1K2K3 brandbare vloeistoffen'(1991)	In deze circulaire zijn veiligheidsafstanden vastgelegd. K1-vloeistoffen zijn licht ontvlambaar (bijvoorbeeld benzine en spiritus). K2-vloeistoffen zijn ontvlambaar (bijvoorbeeld petroleum, terpentijn en thinner). Onder K3-vloeistoffen vallen gas- en dieselolie.

Bijlage 3

Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid

Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid

Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is de indeling in incidentele taken en structurele taken aangehouden. Navolgend is aangegeven welke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn. Daarnaast kan de specifieke gemeentelijke situatie vragen om extra activiteiten in het uitvoeringsprogramma.

Incidentele externe veiligheidstaken

De volgende incidentele **wettelijke externe veiligheidstaken** kunnen worden onderscheiden:

- **Risico-inventarisatie**
Een wettelijk verplichte taak voorkomend uit het nog vast te stellen registratiebesluit. De inventarisatie is gericht op het vaststellen van de risicosituatie, het actueel houden van het inzicht hierin en het vullen van het risicoregister gevaarlijke stoffen, het RRGs.
- **Opstellen saneringsplan**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid Inrichtingen (artikel 19) gevolgd door het uitvoering geven aan saneringen. Het saneringsplan richt zich op EV-knelpunten qua Plaatsgebonden Risico.
- **Uitvoeren saneringsplan termijnen**
Uitvoeren van het saneringsplan binnen wettelijke termijnen.
- **Actualisering Wm-vergunningen**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (artikel 18) om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken.
- **Aanpassing bestemmingsplannen**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) artikel 18 om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken voor zover het gaat om geprojecteerde bestemmingen die bij realisatie een saneringssituatie kunnen veroorzaken.

De volgende incidentele **niet-wettelijke externe veiligheidstaken** kunnen worden onderscheiden:

- **Opstellen signaleringskaart**
De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. Op een signaleringskaart staan de risicobronnen, relevante (beperkt) kwetsbare objecten in de buurt van de risicobronnen, eventueel de belangrijke vluchtroutes en opstelplaatsen. (Geprojecteerde) woningbouwgebieden en/of bedrijventerreinen mogen niet ontbreken. De signaleringskaart vormt een hulpmiddel bij het inzichtelijk maken van de risicosituatie van de gemeente.

- **Opstelling externe veiligheidsbeleid**
Extern veiligheidsbeleid bestaat uit een visie met een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma. In een externe veiligheidsvisie wordt de omgang door de gemeente met de externe veiligheidsproblematiek verwoord. Componenten zijn een ruimtelijk kaartbeeld met gemeentelijke ontwikkelingsrichtingen, beleidsuitspraken over de mate van risico's die de gemeente (niet) wil lopen en uitspraken over de wijze waarop de gemeente (al dan niet in samenwerking met andere partijen) de risicosituatie in de gemeente wil beheersen (wijze van handhaving, toestand repressie-apparaat, gemeentelijke organisatie, etc.) Het beleid dient uiteindelijk door de gemeenteraad te worden vastgesteld.
- **Presentatie EV-beleid (intern en extern)**
Beleid kan alleen worden gedragen en uitgevoerd als alle interne en externe betrokkenen zijn geïnformeerd over aanleiding en inhoud (uitgangspunten, ambities, uitvoering).
- **Aanpassing handhavingsregime (Milieu, RO, bouw en gebruik)**
Op basis van een indeling van het inrichtingenbestand van de gemeente naar relevantie vanuit de externe veiligheidsoptiek zijn eventueel de bezoekfrequenties aan bedrijven aan te passen en/of bedrijfsspecifieke handhavingsplannen aan te passen.
- **Opstellen en aanpassen werkinstructies / procedures**
Voor die afdelingen die taken uitvoeren in verband met extern veiligheid moet de werkwijze, samenwerking en afstemming helder zijn. EV-taken en informatie-uitwisseling worden vastgelegd in werkinstructies en procedures.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er incidentele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Hieronder valt bijvoorbeeld het proactief aanpassen van bestemmingsplannen om uitvoering te geven aan het EV-beleid en toekomstige knel- en aandachtspunten te voorkomen. Deze acties dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoegd.

Structurele externe veiligheidstaken

De volgende structurele externe veiligheidstaken zijn aan de orde. De taken worden direct gepresenteerd in de context van de structurele gemeentelijke taken.

- **Evalueren en aanpassen uitvoeringsprogramma en beleid**
Elk jaar worden de doelstellingen beoordeeld op status en voortgang. Mede op basis daarvan wordt het uitvoeringsprogramma aangepast, met een normaliter wat lagere frequentie dient ook het beleid herzien te worden.
- **Actueel houden risico-inventarisatie en signaleringskaart**
De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart direct bijgewerkt. Dit is een continue proces; één persoon verantwoordelijk (optie).
- **Communicatie over risico's**
Vanuit wettelijke voorschriften en beleidsambities wordt gecommuniceerd met burgers en bedrijven (eventueel alleen in het invloedsgebied) over de aanwezige risico's, de getroffen maatregelen en de acties die van hen worden verwacht bij een

calamiteit (hoe worden ze gewaarschuwd, welke actie is nodig vluchten/ schuilen, welke vluchtweg moet worden genomen, etc). Met ander woorden: bieden van een handelingsperspectief en bevorderen zelfredzaamheid.

- **Kennisvergaring en kennisoverdracht t.b.v. EV-taken**
Structureel werken aan een goed EV-kennisniveau van betrokken afdelingen alsmede elkaar op structurele basis informeren over taakgerichte EV-informatie.
- **Toepassen EV-beleid bij RO procedures**
In geval van o.a. vrijstellingen, bestemmingsplannen, bouwvergunningen ¹⁵, etc. toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico. Opnemen EV-paragraaf in bestemmingsplannen.
- **Toepassen EV-beleid bij milieuvergunningen**
In geval van o.a. oprichting-, verander- en revisievergunningen toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico.
- **Toepassing EV-beleid in kader rampenbestrijding**
Door het opstellen en actueel houden van adequate rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten en een rampenplan kunnen hulpverleningsdiensten en gemeentelijke diensten zich optimaal voorbereiden op de inzet bij een calamiteit. De bij een calamiteit te verwachten effecten en benodigde inzet kunnen worden bepaald op basis van de uitgangspunten die zijn gehanteerd in het EV-beleidsplan. Uitrustingsniveau repressie dient afdoende te zijn. Ook het verlenen van gebruiksvergunningen is een 'preventief instrument'.
- **Controle bij EV-relevante inrichtingen**
Er vindt een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij o.a. wordt gecontroleerd op de uitgangspunten die de EV-contouren bepalen en de mate van naleefgedrag door de inrichting. Indien een beoordeling van het inrichtingenbestand heeft geleid tot een aangepast handhavingsregime met betrekking tot EV-relevante inrichtingen, dient dit regime te worden ingevoerd en structureel te worden opgevolgd.
- **Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten**
Er vindt minimaal een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij wordt gecontroleerd op het feitelijke gebruik van het object en de gevolgen voor de status van het object. Eventuele veranderingen registreren.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er structurele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Deze dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoegd.

¹⁵ Controleren in hoeverre een splitsing moet worden aangebracht tussen RO en bouwprocedures (o.a. binnenplanse vrijstellingen)

Bijlage 4 Signaleringskaart en Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

Bijlage 5

Meerjaren Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid

Bijlage 6

Drempelwaardenlijst IPO-VNG

De drempelwaardenlijst van het IPO-VNG is hierna bijgevoegd. Tevens is de actuele drempelwaardenlijst via www.risicoregister.nl op te vragen, evenals via de gemeentelijk contactpersoon externe veiligheid.

Bijlage 7
Overzicht huidige stationaire risicobronnen
(december 2006)

OVERZICHT HUIDIGE STATIONAIRE RISICOBRONNEN (DECEMBER 2006)

BEVI-Inrichtingen (bedrijven)

Risicobron	Aard van het risico	PR 10 ⁻⁵	PR 10 ⁻⁶	GR	Invloeds gebied	Objecten binnen PR10 ⁻⁵ / PR10 ⁻⁶	Toelichting (knell/ aandachtspunt, etc.)
BP-tankstation Kattenberg	Gasexplosie (BLEVE)	25 m	45 m	GR is verhoogd, oriënterende waarde in dagperiode overschreden. Personen binnen 150m contour dag/nacht: 133/109	150 m	Bepikt kwetsbaar object PR10 ⁻⁶ vanaf reservoir: 2 (Sporstraat 8 en 12), vanaf vulpunt: 1 (Sporstraat 8)	PR: geen knelpunt; doorzet LPG is beperkt tot 1000 m3; GR aandachtspunt: voornamelijk bedrijven en enkele woning, voldoende zelfredzaam. Beperken via bestemmingsplan van grote toename van aantal personen in invloedsgebied / nieuwe objecten aanbevelen.
BP-tankstation Flevo	Gasexplosie (BLEVE)	25 m	45 m	GR is verhoogd, oriënterende waarde in dagperiode overschreden. Personen binnen 150m contour dag/nacht: 522/109	150 m	Bepikt kwetsbaar object binnen PR10 ⁻⁶ vanaf vulpunt: 1 (kantoor Wind e 36-36A)	PR: geen knelpunt; doorzet LPG is beperkt tot 1000 m3; GR aandachtspunt: veel kwetsbare objecten in gebied, waarvan 225 mensen als niet zelfredzaam. Beperken via bestemmingsplan van grote toename van aantal personen in invloedsgebied / nieuwe objecten aanbevelen. Verantwoording van het groepsrisico in de te actualiseren bestemmingsplannen Cellesbroek, Hagenbroek.
Tinq-tankstation 't Pompje	Gasexplosie (BLEVE)	25 m	110 m	Niet bekend maar, maar overschrijding van de oriënterende waarde is denkbaar	150 m	Nog niet bekend, er zijn wel veel kwetsbare objecten en een aantal beperkt kwetsbare objecten, 17 geprojecteerde kwetsbare objecten ivm plan St. Nicolaasduijk	Vergunning nog niet geactualiseerd i.v.m. mogelijke verplaatsing. LPG-installatie nu niet in werking. Bestemmingsplan St-Nicolaasduijk, 34 geprojecteerde kwetsbare objecten, waarvan 17 in invloedsgebied (150 m contour). Actualisering milieuv vergunning moet nog plaatsvinden in afwachting van verplaatsing, eventuele beperking tot 400 m3.
Total Selfservicestation Zalkerbroek	Gasexplosie (BLEVE)	25 m	45 m	GR verhoogd, maar oriënterende waarde niet overschreden. Personen binnen 150m contour dag/nacht: 109/109	150 m	geen	geen

EV-beleid gemeente Kampen

Risicobron	Aard van het risico	PR 10 ⁻⁵	PR 10 ⁻⁶	GR	Invloeds gebied	Objecten binnen PR10 ⁻⁵ / PR10 ⁻⁶	Toelichting (knel/ aandachtspunt, etc.)
Brand Oil Servicestations BV	Gasexplosie (BLEVE)	25 m	120 m	GR laag. Personen binnen 150m contour dag/nacht: 62/62	150 m	geen	geen
Compaan tankstation, Comstad B.V.	Gasexplosie (BLEVE)	25 m	45 m	GR is verhoogd, oriënterende waarde in dagperiode overschreden. Personen binnen 150m contour dag/nacht: 357/109	150 m	Beperkt kwetsbare objecten PR10 ⁻⁶ vanaf vulpunt: twee (Ondernemingsstraat 5A en Montagesstraat 3)	PR: geen knelpunt; GR aandachtspunt. Beperken via bestemmingsplan van grote toename van aantal personen in invloedsgebied / nieuwe objecten aanbevolen.
Nutricia Leympf B.V.	Vrijkomen ammoniak (2770 kg)	-	45 m	Niet aanwezig	n.v.t.	geen	Bedrijf met een ammoniakinstallatie (2770 kg); Eventueel knelpunt PR en aandachtspunt GR dient nader onderzocht te worden.
Schaapman's Laktfabrieken	Opslag stoffen met toxische verbrandingsproducten	-	20 m	niet bekend	90 m	geen	Risicosituatie waarschijnlijk niet problematisch, wel nader te onderzoeken.

Drempelwaardenlijst bedrijven / aandachtspunten

Risicobron	Aard van het risico	PR 10 ⁻⁵	PR 10 ⁻⁶	GR	Invloedsgebied	Objecten binnen PR10 ⁻⁵ / PR10 ⁻⁶	Toelichting (knel/ aandachtspunt, etc.)
Total Selfservice Zalkerbroek	Propana (Gasexplosie)	-	9 m	niet bekend vanuit literatuur	105 m	geen	Voldoet aan toetsingsafstanden van het Besluit voorzieningen en installaties (geldt boven de PR-contour van deze tabel).
Hotel Zalkerbroek	Propana (Gasexplosie)	-	17 m	niet bekend vanuit literatuur	105 m	geen	Voldoet aan toetsingsafstanden van het Besluit voorzieningen en installaties (geldt boven de PR-contour van deze tabel).
J.D. van der Kamp	Propana (Gasexplosie)	-	17 m	niet bekend vanuit literatuur	105 m	geen	Voldoet aan toetsingsafstanden van het Besluit voorzieningen en installaties (geldt boven de PR-contour van deze tabel).

Risicobron	Aard van het risico	PR 10 ⁻⁵	PR 10 ⁻⁶	GR	Invloedsgebied	Objecten binnen PR10 ⁻⁵ /PR10 ⁻⁶	Toelichting (knel/ aandachtspunt, etc.)
Hardix Vuurwerk	Vuurwerk > 10.000 kg	-	20 m (vuurwerk- besluit)	niet bekend vanuit literatuur	niet bekend vanuit literatuur	geen	Voldoet aan de afstandseisen uit het Vuurwerkbesluit. Nieuwe vergunning- aanvraag leidt er wellicht toe dat het bedrijf onder het BEVI komt te vallen.
Zwembad "Sonnenbergh"	Chloorbleekloog (1 * 1500 liter)	-	niet bekend vanuit literatuur	niet bekend vanuit literatuur	90 m (Gev. Kaart 9)	niet bekend	Voldoet aan huidige regelgeving.
Zwembad "de Steur	Chloorbleekloog (3 * 1000 liter)	-	niet bekend vanuit literatuur	niet bekend vanuit literatuur	60 m (Gev. Kaart 9)	niet bekend	Voldoet aan huidige regelgeving.
Verzinkerij IJsselmuiden B.V.	Opslagruimte Ammonia en Zoutzuur (2* 200 m ²)	-	niet bekend vanuit literatuur	niet bekend vanuit literatuur	75 m (Gev. Kaart 9)	niet bekend	Voldoet aan huidige regelgeving.
Kloek Pallet Kampen B.V.	Grote brand ivm 4500m ² houtopslag	-	-	niet bekend vanuit literatuur	niet bekend	niet bekend	Voldoet aan huidige regelgeving.

Opmerking:
Alle drempelwaardelijst bedrijven voldoen aan de huidige regelgeving. Er is dus geen sprake van knelpunten.